

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predel 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 26

Sreda, 3. aprila 1935

Leto X

Mi se borimo za popolno politično svobodo

Bojé se nas

Bojé se združenega delavstva »tisti, ki so v talarju in tisti, ki so v fraku, združena falanga proti predmestju. Klaverna, trepetajoča falanga!«, kakor je rekel Ivan Cankar.

Ves ta zaničevani, stokrat obsojeni, pokopani, umrli delavski pokret je vstal; prerojen, prezkušen prodira povsod na nov pohod za ljudske pravice. Najprej so si sovražniki mencali oči, presenečeni, v zadregi, kaj naj napravijo.

A glas naših gesel, naš poziv delovnemu ljudstvu je probujal in probuja sleherno vas, sleherno kočo in borno stanovanje. Proti temu pokretu, ki kljije iz tal, proti temu prerojenju, ki izvira iz ljudskih duš — kaj pomeni proti temu mogočnemu toku lažno dnevno časopisje, ki je že tolkokrat malagalo ljudstvo, da še njegovim vremenskim poročilom ne more več verjeti! In drugič: Kaj naj pišejo proti listi delovnega ljudstva, ali naj pišejo proti starostnemu in brezposelnemu zavarovanju, ali naj pišejo še za večje obdavčenje delavcev in kmetov? Tega ne kaže pisati, čeprav to iskreno želje denarniki, ki se skrivajo za tem časopisjem.

Ali naj napno obrekovanje? Obrekovanje pri lahkovernih ljudeh precej zaleže. Ali tudi lahkoverneži se naveličajo vedno pogrevanih laži, ker si želje novih senzacij. Treba iznajti nekaj novega, treba poiskati elemente, ki bodo tako po tistem širili okrog vesti, da se proti delavski listi pojavitajo neki kandidati, da delavci v ne vem katerem kraju niso zadovoljni z nosilcem itd. S tem so hoteli doseči, da se ne bi sestavila lista delovnega ljudstva, ki mora premagati toliko formalnih težav. To vlogo so prevzeli nekateri študentje.

Ali tudi ta manever se ni in se ne bo posrečil. Delavci poznajo tiste, ki so vsak dan med njimi, ne samo za časa volitev. Zato delavcev ne bo zbegal nekdo, za katerega ne vedo, v čigarski službi, po čigavem naročilu, s čigavim denarjem hoče delati zmedo v delavskih vrstah.

Mi dobro vemo, da tudi nasprotniki čutijo silno navdušenje vsega ljudstva za našo listo. Zato bodo še marsikaj poskrbeli, zato bo najetih še dosti provokaterjev, zato bo izmišljenih še mnogo laži, zato bo izdanih še mnogo okrožnic, ali naši ljudje bodo ostali trdni, se bodo še bolj oklenili svoje liste, bodo še bolj strnili svoje vrste, bodo prebudili še več omahljivcev, bodo napravili vse za zmago liste delovnega ljudstva, za zmago pravičnosti. Vse nasprotovanje nas le še bolj utriuje, ker iz njega sklepamo, da je nasprotnike strah. V nas je pa trdno zaupanje v končno zmago pravičnosti. Vi le kujte spletke in trepetajte za zaklejenimi vratmi! Mi smo na planem, delovno ljudstvo se zbira in 5. maja bo sebi v radost in drugim v jazo in žalost oznanilo svoje visoke številke:

Prestejte nas, preglejte nas!

Rudnik Ivanovo polje pri Varaždinskih Toplicah se ustavi. Rudnik je last belgijske družbe in je zaposloval okoli 210 delavcev.

Zakaj je prišlo kmetijstvo v krizo

Zupnik in kmet sta najbojša stanova. Župnik in kmet nikoli ne stradata kruha. Še nedavno smo za vsakim ogromom čuli to primerjavo, ki je bila tudi v praksi resnična. Spominjam se celo na besede svojega očeta, ki me je posvaril, ko sem hotel oditi v mesto v šolo. Rekej je, ostani doma, kmetijo dobiš. Na kmetiju je življenje sicer bolj preprosto, toda kruha ne strada nihče, ki dela. Takrat je imel oče prav.

Razmere so se pa izpremenile. Po vojni je nastopila

oderuška draginja,

ki so jo diktirali veletrgoveci in veleprodutenti. Tudi kmetiški pridelki so šli v denar, ker promet še ni bil organiziran in se je industrija bujno razvijala. Cene so bile visoke in denarja je bilo še precej. Toda nastopilo je razočaranje.

Industria je delala s tujim kapitalom in brez načrta.

Dragi tuji kapital je izmožgaval in se valoriziral z dobičkom po pet do desetkrat v nekaj letih. Oderuške cene industrijskih in kmetiških pridelkov niso bile zmožne konkurence.

Izgubili smo trg zunaj, doma pa konzumente,

ker se je ustavilo polovico industrije in ker so se znižale mezde in plače takozelo, da niti za prehrano ne zadoščajo onim, ki so zaposleni, kaj šele onim, ki so navezani zaradi nezaposlenosti na socialno skrb ali razne bednostne fonde.

V kratki boljši konjunkturi si je siromašni kmetič dokupil nekaj zemlje s prihranki in na kredit v veri, da bo že plačal dolg, ker tudi malenkostne pridelke še precej dobro proda. Za zemljo je dal recimo 10.000 Din, 10.000 Din je ostal dolžan. Če bi se razmere ne bile izpremenile, bi bil lahko amortiziral svoj dolg, ker bi bil na večjem zemljišču več pridelal in prodal. Toda cene žitu, živini in drugim poljskim pridelkom so jely padati. Padle so za dve tretjini in več. Zemljišče, ko ga je kupil, je bilo vredno 20.000 Din, danes je vredno le še morda 6000 Din, dasi je kmetič še vedno dolžan 10.000 Din, če je polovico plačal v gotovini. Izgubil je torej po denarni vrednosti 4000 Din od tega, kar je plačal v gotovini, in 10.000 Din, ki jih je še dolžan. Svojih pridelkov pa kmet danes ne more prodati niti po ceni, da bi se mu izplačalo delo.

Zvišale so se pa tudi davščine.

Padle so torej cene in konzumentov ni, obvezne so pa iste, oziroma sorazmerno večje z ozirom na dolgove in davščine.

Gladovna stavka rudarjev v Ladanju

Po poročilu, ki smo ga sprejeli, so rudarji privatnega rudnika Ladanje Dolnje v Savski banovini 124 po številu pred 7 dnevi stopili v rovih v gladovno stavko radi tega, ker jim podjetje že več mesecov dolguje na izplačilu njihovih mez.

Kako skrajno obupna je borba teli rudarjev je razvidno iz tega, da so morali še za tisto boro težko zaslu-

Kmet se danes rešuje na ta način, da zopet odprodaja svet ali pa mu ga prodajo drugi. To pa ni rešitev,

to je propadanje kmeta

na debelo ali popolno osiromašenje malih kmetov in kočarjev. Kako se v teh razmerah godi kmetiškemu in družemu delavstvu je jasno. Strada kmet, strada pa tudi delavec.

Navedeni zgled služi v razjasnjenje pojma, kako se proces vrši in kako je prišlo do današnjega stanja. Ta gospodarski proces vpliva na srednjega in malega kmeta in tem težje zadeva sorazmerno onega kmeta, ki je manjši, ki komaj pridelava za rodino in odpreda nekaj blaga za davke. Naravnost katastrofalne so pa razmere za onega, ki mora iskati dela še drugod, da izpolnjuje svoje obvezne, ki jih ima iz davščin in posoil.

Razmere je povzročilo poleg vojnih posledic nekontrolirana in izkorisovalna gospodarska politika tujih in domačih kapitalistov in kartelasev, ki še danes izmožgavajo ne le narod, marveč tudi državo.

Iz navedenega primera in pojasnila je razvidno, da so v olajšanje kmetijstva

potrebni radikalni ukrepi glede gospodarske politike in varstva malih kmetov.

V gospodarstvu je glavni faktor konzument. Močan konzument je temelj gospodarstva. In dokler ta temelj ne bo zdrav, dokler se ne ojača kupna sila v državi, tudi ni misli na izboljšanje položaja malega kmeta-producenta.

Drugi važni faktor je

prepoved oderuških kartelov

in trustov, ki slaćijo konzumente in obenem kmeta.

Tretji važnejši faktor pa je, da se za našega siromašnega kmeta določi eksistenčni minimum, do katerega se ga oprости vsakršnih višjih davščin.

Le s tako politiko in potrebnim kreditom, kakor tudi z melioracijami zemlje, bi se olajšal položaj malih kmetov ter dvignila produkcija, ki pa mora dobiti bolje plačanega konzumenta, kakor ga ima danes.

Mestni in uradni ljudje niti ne vedo ne, kako velika je socialna beda na kmetih. Mnogo, mnogo je rodbin, ki si niti zveplenje morejo kupiti; mnogo, ki si že par let niso mogli ničesar kupiti ali le prav malo. In ta beda načršča, se širi.

Zaradi tega so nujne temeljite gospodarske in finančno-politične reforme, da omilijo to in splošno socialno bedo.

Mezde padajo; nove nameščence plačajo delavci sami

Članska statistika delavskega zavarovanja za januar

Osrednji urad za zavarovanje delavcev javlja, da je bilo v mesecu januarju 1935 zavarovanih 506.496 delavcev in nameščencev, to je, 40.660 manj, kakor decembra 1934, 22.264 več kakor januarja 1934.

Povprečna zavarovana mezda je znašala Din 21.84 na dan ali Din 0.87 manj kakor januarja 1934. Če bi bilo januarja 1934 zaposlenih toliko delavcev kakor letos, bi bil znašal njih dnevni zaslužek Din 426.245 ali mesečno Din 12.156.144 več kakor letos. Za teh 12 milijonov je torej kupna sila delavstva manjša letos v istem mesecu kakor lani.

Višina zavarovane mezde januarja 1935 276.50 milijonov dinarjev proti 264.94 milijonom januarja lanskega leta se je zvišala za 11.56 milijonov, in smemo torej sklepati, da so bili nanovo nameščeni delavci skoraj izključno na stroške zaposlenih delavcev.

Poročajo pa o pozitivni gospodarski pojavni! Bolj umestno bi bilo poročati o poostrosti krize zaradi zniževanja mez in manjšanja kupne sile!

Delavci morajo uvideti, da si predoče te številke, da so potrebni ukrepi proti takemu izkorisčanju, kar pa bo zaledlo le, če delavstvo postane politični faktor v državi.

Gorenje številke si zapomnimo! Tistim pa, ki govorijo, kaj so za delavstvo storili, pomolimo te številke pod nos.

Volitev dne 5. maja so protest proti dosedanji politiki in protest proti dosedanjim politikom.

Odstop španske vlade

Klerikalni ministri proti pomilostitvi soc. poslanca Gonzalesa Pena

Španska vlada Lerroux je odstavila. Na seji vlade so razpravljali o pomilostitvi s. Pena, ki je obsojen na smrt zaradi oktoberskega upora. Za pomilostitev so bili predsednik vlade Lerroux in napredni ministri. Vsi klerikalni ministri so se izrekli za usmrnitve obsojenca. Pomilostitev je priporočal tudi predsednik republike Zamora. Lerroux je nato podal demisijo.

Klerikalci imajo še vedno staro inkvizicijsko kri, pa se čudijo, če so med vsemi zbujenimi narodi obsvraženi.

V Švicari je, zakaj pa ne drugod?

Zakonita zagotovitev cen in mezd. Predlog socialnih demokratov

V Švicarski skupščini se je pričela razprava o iniciativnem predlogu levice glede boja proti krizi. Predlog zahteva, da se ustavno in zakonito izvede boj proti zniževanju mezd, da se sklene varstvo cen, da se prezačoljenim obrtniškim in kmetiškim podjetjem v svrhu razbremenitve dovoli pomoč, da se uvede zadostno zavarovanje za nezaposlene in uvede kontrola nad karteli in trusti.

Te zahteve obseza tudi naš program za volitev v narodno skupščino dne 5. maja t.l.

Štrajkbreher je tisti, ki ne podpira liste s. Topalovića

Shod s. Topalovića v Sarajevu je bil manifestacija

Poročilo očivida

V »Jutru«, št. 75 čitam pod naslovom: »Viharen socialistični zbor v Sarajevu«, povsem zlagano poročilo o poteku tega manifestacijskega zborovanja. Že zadnjic so »Jutro« in ostali dnevni listi prinesli tendencijo poročila o poteku shoda v Splitu. Pisali so tako prepričevalno, da je marsikdo izmed naših ljudi poveroval v to. Pa ni bilo tako. Delavski listi, o katerih sem danes trdno prepričan, da edini govore resnico, kakršna je in so tudi edina svobodna tribuna delavstva, so poročali, da je zbor v Splitu imel uspeh. O tem sem danes popolnoma prepričan, ker sem na shodu, dne 28. t. m. v Sarajevu bil očividec

spontane delavske manifestacije za enotno delavsko listo.

Ni res, da je sploh kdo delal kakšne medkllice proti s. Topaloviću, nego je resnica, da je s. Topalović želiharno odobravanje z svoja izvajanja in enodušno pritrjevanje. To so morali priznati tudi sarajevski meščanski listi (»Jugosl. Pošta«), ki so lojalno priznali ogromen uspeh socialističnega shoda v Sarajevu. Odkod ima »Jutro« potem vest o viharnem zborovanju, ne vem, najbrž jo je nekdo iz trte izvil. S kakšnim namenom, ni vredno pojasnjevati. Toliko samo beležim v potrdilo resnici. Gospodje so proti Zvezi delovnega ljudstva in to pojasni vse njihovo zadržanje.

Marjan Telatko, delavski pisatelj.

Kmetje iz novomeškega sreza za listo delovnega ljudstva

31. marca se je vršilo v Novem mestu veliko volivno zborovanje naše liste. Vsi obširni prostori pri Košaku so bili premajhni, da bi sprejeli vse kmete, obrtnike in delavce, ki so prišli na shod, da slišijo glas zastopnikov delovnega ljudstva. S. Jurij Stanko je poljudno razložil ves program naše liste. Zborovalci so posameznim izvajanjem burno pritrjevali in dolgotrajno ploskanje je spremjal njegov govor. Njegova izvajanja je še dopolnil s. Likar Stane, či-

gar izvajanja je prav tako odobravalo zbrano ljudstvo. Po razložitvi programa liste delovnega ljudstva sta bila soglasno in z velikim odobravanjem izvoljena za kandidata s. Jurij Stanko iz Ljubljane, za namestnika pa s. Anton Jakša, posestnik iz Škrjančev pri Novem mestu. Ta shod je pokazal takšno navdušenje kmečkega ljudstva novomeškega sreza za našo listo, kar ga se nikdar ni bilo za kakršnokoli listo.

Ves radovljiski srez enodušno za listo s. Topalovića

V nedeljo 31. marca se je vršila na Jesenicah srečka konferenca liste delovnega ljudstva za radovljiski okraj. S. dr. Stempihar je z obširnim uvodnim govorom otvoril konferenco. Verifikacijska komisija je ugotovila, da je navzočih 96 izvoljenih delavskih in kmečkih zaupnikov iz vseh občin radovljiskega sreza. S. Lojze Sedej je podal splošno situacijsko poročilo. Nato je s. Justin iz Lesc predlagal za kandidata s. Čelesnika z Jesenic. Komaj je imenoval njegovo ime, ko je zadonelo po dvorani burno ploskanje, ki je dokazovalo, kakšno zaupanje vsega delovnega ljudstva uživa s. Čelesnik. — Isti sodrug iz Lesc je za Čelesnikovega namestnika predlagal s. dr. Stempiharia. S. Toman je predlagal za namestnika s. Franca Rozmana, posestnika in obrtnika iz Bohinjske Bistrike. S. dr. Stempihar je izjavil, da naj se njega izpusti iz vseake kombinacije. S. Rozman je bil nato soglasno izvoljen za Čelesnikovega na-

mestnika. S. Čelesnik je nato burno pozdravljen orisal socialno vprašanje Jesenic in radovljiskega sreza in izrazil prepričanje, da bodo vsi zaupniki iz vseh občin pokazali svoje navdušenje za pravično stvarne same na tem zborovanju, temveč tudi pri delu po vseh občinah in voliščih. Hkrati je obsodil vse tiste, ki bi kakorkoli hoteli sej razord med delavstvo.

Nato so še govorili s. Štrler iz Mojske, s. Toman z Javornika, s. Škril z Jesenic in s. Jan z Bleha. Vsi so poudarjali važnost enotnega nastopa vsega delovnega ljudstva na listi s. Topalovića. Zadnji govornik s. Jan je pa poudaril še posebne obrtniške zahteve, tako zahtev po ustaviti ločenih obrtniških zbornic, pavšaliran davek, novo ureditev zgradarine itd.

Po tej konferenci lahko z mirno vestjo trdim, da bo vse delovno ljudstvo radovljiskega sreza volilo s. Čelesnika.

Dva shoda med kmeti kranjskega sreza

ste se vršila zadnjo nedeljo, 31. marca v Cerkljah in v Šenčurju pri Kranju. Oba shoda sta bila zelo dobro obiskana in vsi

zborovalci so navdušeno pritrjevali govorom ss. Krča, Sovre in Štuklja.

Volilna konferenca za gornjegrajski srez

Minilo nedeljo se je vršila v Mozirju volilna konferenca za gornjegrajski srez. Za predsednika konference je bil izvoljen s. Kolsek, ki je uvodoma pojasnil, pomen predstoječih volitev za delovno ljudstvo, nakar je govoril s. Jelen o političnem položaju in programu liste Zveze delovnega ljudstva, katere nosilec je s. dr. Topalović.

Po kratkem posvetovanju je bil predlagan za sreskega kandidata s. Koradej, sedlar iz Šoštanj, za namestnika pa s. Alojz Breznik, delavec iz Nazarja. Po govoru s. Koradeja, ki je povdarił potrebo složnosti delavcev, malih kmetov in obr-

nikov, je konferenca določila še nekatere predstavnike liste za posamezna volišča, nakar je predsednik s. Kolsek pozval navzoče, da gredo pridno na agitacijo za čim lepsi uspehi liste delovnega ljudstva in zaključil konferenco.

Na srezki konferenci v Cerknici

za logaški srez je bil soglasno izvoljen za kandidata s. Niko Bricelj, tajnik zveze lesnih delavcev. O konferenci bomo še prisneli obširnejše poročilo.

Tone Maček:

153

Slučaj Kumberger

»Ah, da —,« se je izvil iz njihovih prs globok vzduh. »Kje je še to — če je sploh kje! Kdaj bo še to — če bo sploh kdaj! Še misliti si ne upamo. Niti v sanjah. Obljubljeni raj, pravijo, moremo doseči le s trpljenjem in smrtjo.«

»Da tudi za tega bo treba še mnogo trpeti in umirati. A glavno je, hoteti ga moramo. Vedno, nenehomoma!«

»Kdo bi ga ne hotel? A vendor, ki govoris tako razumno, povej nam še to, kako naj medtem živimo? Zlata doba, ki si nam jo naslikal, je še nedogledno daleč. Mi je ne bomo dočakali. Najbrž niti naši otroci. Mogoče naši pravnuki. Treba je pa, da ohranimo naš rod pri življenju, da bo mogel sodelovati pri obnovi sveta. Če pa bo šlo z nami še nekaj let tako navzdol ko danes, bomo poprej vsi propadli. Kako naj se ohranimo?

Kje naj iščemo pomoči?«

»Nikjer. Nihče vam ne bo pomagal, če si ne bodete pomagali sami. Samopomoč, v zavesti skupnosti, je edina vaša rešitev. Združujte se k skupni obdelavi vaše zemlje, združujte se k skupni prodaji vaših predelkov! Ustanavljajte zadruge! Organizirajte se, kakor se organiziramo mi delavci, po vaseh, po okrajih, po pokrajnah, in končno v veliko, vse-državno organizacijo vsega kmetstva, ki bo imela vpliv tudi na zakonodajo. Oglejte si dobro od vseh strani one, ki jim boste poverili zaupanje in besedo. Končno ne pozabite, da je le delovno ljudstvo temelj in sol družbe, ne glede na to, ali dela v tovarni ali na polju. Podajte roko industrijskemu delavcu in skupno z njim se borite za skupni cilj, za ohranitev življenjskih sil, ki so nam vsem potrebne, da dosežemo nekoč obljubljeno deželo, ki o njej sanjam že tisočletja!«

Mnogokje so taki razgovori zasejali med kmete novih misli in no-

Naj izve javnost!

Kako se postopa z rudarji

Že večkrat smo opisovali trpljenje in izkorisčanje rudarskega delavstva, predvsem pri takozvanih malih rudnikih. Danes pa imamo priliko, da navedemo zopet en konkreten primer, kateri naj vsaj nekoliko posveti v temo socijalnih krivic pri spodaj navedenem nacionalnem rudniku, kakor ga podjetniki sami imenujejo.

V rudniku Šemnik pri Zagorju ob Savi, proti kateremu je bilo vloženih že mnogo pritožb na rudarsko oblast in Delavsko zbornico, je v sredi oktobra I. I. stopil v delo rudar N. N. Ko je pa dne 23. marca t. l. vzel knjigo in obračun, ker je dobil delo v Srbiji, mu je poslevodeč uradnik napisal spričevalo v delavsko knjigo, da je bil pri podjetju zaposlen samo od 21. januarja t. l. pa do 1. februarja t. l. Torej samo 10 dni. A iz njegovih plačilnih listkov, ki nosijo uradni naslov podjetja je pa razvidno, da je napra-

vil v oktobru mesecu 13 in tričetrty šihta, v novembetu 41 šihtov, v decembru 23, v januarju t. l. 34 in četrty, v februarju pa 3 šihte in 7 ur. Torej skupno 116 šihtov a Din 20.—, za katere se mu je poleg vseh ostalih odtegljajev odtegnilo še prispevke za bolniško in pokojninsko zavarovanje. To je sedaj samo en slučaj, ki smo ga lahko ugotovili.

Ukrenjeno je vse potrebno, da se bo ta slučaj razjasnil v zvezi z evidenco članstva pri pokojninski blagajni in pa z ozirom na plačilo 50% doklade za nadurno delo.

Ker je to podjetje narodno, karor pravi g. Bonča sam, pozivamo Narodno strokovno zvezo, da gre tja, napravi red in poskrbi, da bodo obstoječi socijalno zaščitni zakoni tudi pri narodnih podjetjih dobili svojo veljavo.

Doma in po svetu

10.000 : 100. — Najmanj 10.000 ljudi se je udeležilo Topalovićevih manifestacijskih shodov v Ljubljani, Celju in Mariboru. Nekaj ljubljanskih študentov je z letaki brez vsačih podpisov za 31. marec sklicalo »volilno posvetovanje o Topaloviću kot nosilcu liste« v majhno belo dvorano v »Unionu«. Na zberovanju, ki se ga je udeležilo poleg sto njihovih ljudi še večje število naših zaupnikov, so sklenili, da pošljijo v Beograd vdanostno deputacijo, ki naj poišče namesto izvoljenega s. Topalovića kakega drugega nosilca. Recimo, da ta polomija ni bila zlobno organizirana proti listi delovnega ljudstva, vzemimo, da so vso prazno slamo, ki so jo mlatili na tem »posvetovanju«, iskreno mlatili, vzemimo, da niso bili sklicatelji v službi nobenega našega razrednega napsotnika, — pa četudi vzamemo vse to za iskreno, noben pameten človek ne bo mogel pričakovati, da bi se 10.000 slovenskih delavcev pokorilo jako pozno izraženi volji par ljudi, za katere se ne ve, kaj so. To tem manj, če pomislimo, da so se poleg Slovenije izrazili za Topalovićovo listo delavci in kmetje tudi že iz 150 drugih srezov v državi. — Tako se je klaverno zaključil prvo-aprilski domislek skupine ljubljanskih pismarjev.

Minister socialne politike in nameščenci socialnih zavodov. Minister socialne politike je izdal odlok, po katerem naj bi bili nameščenci socialnih zavodov podrejeni z ozirom na državljansko pravico po volilnem zakonu enako starešinam, kakor državni uradniki. Če smo odredbo v izvlečku prav razumeli, bi veljali za te nameščence v slučaju izvrševanja vo-

line pravice isti predpisi kakor veljajo po zakonu za državne nameščence, da morajo v slučaju kandidature izstopiti iz službe. K temu bi pripomnili, da odloka najbrž ne bo tako razumeti. Razumljivo je sicer, da minister naroča, da naj nameščenci, če sodelujejo v volilnih akcijah, ne zanemarjajo službe, da se sporazumejo s predstojniki, da svojih položajev ne izrabljajo v volilne namene in da se volilna akcija ne vrši na stroške socialnih ustanov. V tem pogledu ima ministrstvo pravico kontrole, če se izvršujejo tozadne zakoni, ki urejajo te ustanove. Sicer so pa po našem mnenju nameščenci teh ustanov popolnoma svobodni in enakopravni državljanji. Zakonodajalec si je pridržal samo pravico, če te ustanove vrše zakonite predpise ali ne, sicer so pa popolnoma samoupravne. Iz tega razloga je odredba smatrati kot opozorilo na izvrševanje službenih dolžnosti in bi nadzorna oblast lahko poseglala vmes šele tedaj, če bi nameščenci kršili zakonite določbe teh ustanov. Dokler se torej nameščenci gibljejo v okviru zakonov svojih zavodov in dokler se politično gibljejo v mejah veljavnih zakonov, so po zmislu jugoslovenske zakonodaje polnopravni državljanji in smejo vršiti svoje pravice. Pravno je mogoče umeti to zadevo le tako.

»Slovenec« in nedeljsko posvetovanje o kandidaturi s. Topalovića. Ljubljansko nedeljsko posvetovanje proti s. Topaloviću v malo Unionski dvorani imenuje »Slovenec« drugi socialistični shod. To pa ni resnica. Istina je, da so se nekateri delavci udeležili shoda iz radovednosti. Shodu je predsedoval odvetniški kandidat dr. Vilfan, sin znanega tr-

vih želj, če so bili med seboj bajtarji in četrtrgruntarji, ki so se z dne v dan, iz leta v leto, s skrajnimi naporji otepali najhujše bede. Če pa je bil navzoč kak nezadolžen celogruntar, kak kmečki špekulant ali stiskač, ki je imel po strani še kako lesno trgovino ali gostilno, ali ki je obdeloval svoje posestvo z več hlapci in deklami, je začel hitro ugovarjati in se norčevati iz takih neumnosti. Le malokdo se mu je upal ugovarjati, ker so bili mnogi od njega odvisni. Če pa se mu je le kdo postavil po robu, ga je kot prekučuha ovadil orožnikom.

Takih pogovorov tudi na Janezovi gostiji ni manjkalo, saj če prideta skupaj le dva kmeta, se bo sukal niju pogovor v prvi vrsti o težkem delu na polju, o slabih letini, o nizkih cenah dejavnih pridelkov in o vedno težjih davkih. Vendor se danes ti pogovori niso mogli prav uveljaviti. Prišli so skupaj, da za par ur pozabijo moreče skrbi. Zlasti ženske so hotele biti vesel.

Pri Zavškovih so že dolgo hodili

na vrata oprezovati, kedaj se bodo svatje vračali v drugačnem redu kakor so odhajali; ob nevesti je šel sedan ženin, ne več drug, ki je sedan spremjal držlico.

Predno so sedli za mizo, so moralni iz rok hišnega gospodarja sprejeti in izpititi vsak kupico blagoslovljenega šentjanževca. Novoporočenca sta morala sesti na častno mesto ob sredini mize, njima na desno in levo oba starešini z ženama, družica in drug pa nasproti novoporočenca. Za temi so se razvrstili ostali svatje in gostje, za godca so pa primagnili poseben stol k vogalu mize. (Dalej prihodnjič)

Velike denarne zavode in industrije je treba nacionalizirati

Za ohranitev miru

Sporazum med An-glijo in Rusijo

Angleški pravosodni minister lord Eden se je te dni nahajal v Moskvi. Kakor poročajo listi, je bil med obema državama dosegren važen sporazum, ki je velikega pomena za svetovni mir.

žaškega rodoljuba, sam pa pravi, da je baje levičar. Toda takih levičarjev, ki so cepili delavsko gibanje, pozna delavsko gibanje iz zadnjih petnajstih let mnogo, a se danes nahajajo v nasprotniških taborih. Namen shoda je bil kritika in cepitev delavstva.

Parlament v Grčiji je razpuščen. Nove volitve so razpisane za 19. maja.

Pogajanja med Abesinijo in Italijo so prekinjena. V italijanskih krogih trdijo, da utegnejo nenadno izbruhtni vojne sovražnosti med obema državama.

Madžarske volitve. Pri nedeljskih volitvah je baje Gömbösова vlada dobila veliko večino. Resultat teh volitev pač ne bo menda nikogar uveril, da so bile volitve slobodne.

Ljubljana

Spolno delavsko pravovarstveno društvo v Ljubljani sklicuje v petek, dne 5. aprila 1935 ob 19. uri v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Dolžnost članstva je, da se občnega zборa polnoštevilno udeleži.

Slov. Bistrica

Sijajno uspell občni zbor kovinarjev

Preteklo nedeljo se je vršil v gostilni Verhovšek v Zg. Bistrici redni občni zbor podružnice SMRJ, katerega se je udeležila ogromna večina članov in priateljev strokovne organizacije v »Svobode«.

Pred otvoritvijo ze pevski zbor »Svobode« (ki je sestavljen iz samih kovinarjev) zapel pod vodstvom s. Kranjca dve krasni delavski pesni, nakar je predsednik podružnice s. Germ otvoril in vodil občni zbor.

Poročilo o delovanju podružnice je podal tajnik s. Tomažič Franc, blagajniško pa s. Bera. Iz poročil je razvidno, da je bil odbor podružnice zelo agilen in da je dosegel lepe uspehe. Od 130 v tovarni zaposlenih delavcev je 110 organiziranih. Odbor in zaupniki so izvršili več uspešnih intervencij. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je podružnica kasirala na članskih prispevkih nad 17.000 Din.

Za nadzorstvo je poročal s. Fišinger Ivan, kateri je izjavil, da je blagajniške knjige pregledal in našel vse v najlepšem redu, zato predlaga absolutrij s. blagajniku in celotnemu odboru. Predlog nadzorstva je bil po kratki debati soglasno sprejet.

V novi odbor so bili z aplavzom izvoljeni skoro vsi dosedanji člani s. s. Germom na čelu.

Pri razneterostih so govorili razni drugi o prilikah v tovarni in o nalogah organizacije, nakar je dobil besedo s. Petajan iz Maribora, kateri je v daljšem referatu orisal položaj delavstva pri nas in drugod. Pojasnil je vzroke brezposelnosti in slabih plač ter pokazal pota, po katerih moramo hoditi in se boriti, da popravimo to neznošno stanje. Govoril nam je o naši socialno-politični zaščitni in zavarovalni zakonodaji, ki se povsod krši in zanemarija, o potrebi zavarovanja za brezposelnost, starost in smrt ter o potrebi in važnosti kolektivnih pogodb, s katerimi se naš SMRJ lahko ponosa. Nadalje je utemeljeval potrebo po svobodi združevanja, zborovanja in tiska ter enakosti pred zakoni. Govor s. Petajana so navzoči večkrat prekinili z navdušenim odobravanjem. — Zlasti so burno odobravali izjavo da se delavstvo mora osamosvojiti na strokovnem, kulturnem in političnem polju in da ne sme biti privesek meščanskih strank in frakcij.

K besedi se je oglasil tudi s. Dorn, kateri se je pečal predvsem s davčnimi obremenitvami delavcev, malih obrtnikov in kmetov, ter govoril o potrebi zadostnega zaslužka za vse delavce, ker le tako se bo pomagalo tudi kmetu in obrtniku.

Ko so govorili še ss. Germ, ki je agitiral za »Delavsko Politiko«, Kranjc, Bera in drugi, so pevci zapeli »Delavski pozdrav«, nakar je predsednik zaključil ta impozantan občni zbor, ki je pokazal, da se tuk, delavstvo zaveda potrebe razredne organizacije in samostojnega nastopa ob vsemi priliki.

Dva velika shoda v prevaljskem okraju

Preteklo nedeljo, dne 31. marca sta se vršila v prevaljskem okraju dva velika shoda, na katerih je govoril kandidat na listi Zveze delovnega ljudstva (nosilec s. dr. Živko Topalović) za prevaljski okraj s. Eržen.

Dopoldne ob 9. uri se je vršil shod v dvorani pri Rozmanu. Na shod je prišlo toliko volilcev, da je končno žandarmerija zaprla vhod v dvorano, da ni nastala pravcata gnječa. Ljudje, ki so prišli par minut po otvoritvi shoda, so zaman skušali priti v dvorano. Orožnik, ki je stal pred vratni dovolil vstopa nikomur več. Nekateri so potem pogruntali drugo pot, in sicer skozi okno v ozadju dvorane. Shod je vodil s. Hočnik in je potekel v najlepšem redu. Navzoči so živalno pritrjevali izvajanjem s. Eržena. H koncu pa je s. Vošank še pozval navzoče, da naj 5. maja vsi kot en mož gredo na volišče in volijo listo s. dr. Topalovića in sreskega kandidata s. Eržena ter njegovega namestnika s. Lamprehta.

Shod je zapustil v Prevaljah in v okolici mogočen odmev.

Popodne se je vršil volilni shod v Guštanju pri Milovniku, ki je bil rekordno obiskan. Tudi tu je govoril s. Eržen in so njegova izvajanja bila spremljana z burnim odobravanjem. Navzoči so bili, kakor v Prevaljah, delavci, mali kmetje in obrtniki. V debati se je oglasil tudi s. Leskošek, čigar nagovor je izval močan aplavz. Zborovalci so endušno pooblastili sreskega kandidata, da pošlje ministru soc. politike Marušiču brzjavko v zvezi z njegovo odredbo o prepovedi aktivne udeležbe nameščencev socialno političnih institucij pri volityah. Shod je vodil in zaključil s. Juh, ki je še pozval navzoče, da agitirajo in širijo »Delavsko Politiko« kot odgovor na klevete, ki jih širi nam na sprotno časopisje o listi Zveze delovnega ljudstva. S pozivom, da gremo vsi složno volit listo, katere nosilec je s. dr. Živko Topalović, je potem zaključil shod v splošnem navdušenju poslušalcev.

Maribor

O delovnem pravu v fašistični Nemčiji bo v sredo, dne 3. t. m. predaval v okvirju Svobode s. dr. Reisman. Pridite polnoštevilno.

Proslava 40letnice boja za nočni počtek in 10 letnica boja za nedeljski počtek je priredila minuto soboto v Gambrinovi dvorani Zveza živilskih delavcev, podružnica Maribor. Proslavo je otvoril tamburaški odsek pekovskih pomočnikov in pevski zbor, ki je zapepel »Pevski pozdrav«. Predsedniki podružnice s. Jazbinšek je nato oral pomen proslave, nakar je podal besedo s. Rakuši, ki je govoril o bojih Zveze živilskih delavcev za nočni in nedeljski počtek v preteklih desetletjih. Delegat celjske podružnice s. Pobec je v imenu organiziranih pekovskih pomočnikov iz Celja čestital mariborski podružnici k njenemu vztrajnemu boju za izboljšanje položaja in zaščito živilskih delavcev. O zedinjenju in predstojecih bojih za dosegno nedeljskega in nočnega počinka v pekovski obrti je govoril še s. Eržen. S Rakušom je nato prečital več pozdravnih dopisov, ki jih je sprejela podružnica, v katerih so dogovorili za njen stremljenje po zedinjenju vseh razrednih organizacij živilskih delavcev in jo vzpostabljajo k vztrajnemu delu v bodočnosti. S tem je bil officijalni del proslave zaključen. Nato sta izmenoma pevski odsek pod vodstvom g. Cibica in tamburaški odsek pod vodstvom s. Viherja prednalašča več lepih delavskih in narodnih pesmi ter skladb in s tem mnogo pripomogla, da je proslava lepo uspela.

Zopet žrtev brezposelnosti. V stranišču gostilne Gračner na Koroški cesti so našli v pondeljak zjutraj brezposelnega delavca

Karla Škerlja s prerazanimi žilami na rokah. Radi brezupne brezposelnosti je hotel izvršiti samomor. Reševalci so ga prepeplili v bolničko. — V Košakih se je na 24-letnega trgovskega pomočnika Karl Hauptman radi brezposelnosti in bede obesil.

V petek zvečer je divjal nad Mariborom in okolico silovit vihar, ki je po mestu podrobil precej šip, pometal mnogo napisnih tabel na tla in raztrgal na več krajih telefonske in elektrovodne žice. Tudi mnogo opake je bilo drugo jutro po cestah razbitje. Temperatura je mahoma padla pod ničlo, vendar ni snežilo, kakor po mnogih drugih krajih države.

Novorojenčka so našli v greznici hiši Ob brodu št. 2. Moral je biti že kake 3 dni star. Za materjo poizvedujejo.

»Grafika«, pevsko in glasbeno društvo v Mariboru priredi v soboto, dne 6. t. m. v veliki kazinski dvorani koncert pod vodstvom zborovodja prof. U. Vrabca. Začetek ob 20. uri. Delavci in nameščenci udeležite se tega koncerta polnoštevilno.

Mariborsko gledališče. Torek, 2. aprila ob 20. uri »Hoffmannove pripovedke«. Red A. Sreda, 3. aprila ob 20. uri »Hoffmannove pripovedke«. Red C. Četrtek, 4. aprila ob 20. uri koncert »Trio-Brandlove«. Red B. Sobota, 6. aprila ob 20. uri »Kvadratura kroga«, premiéra, red A. Delo sovjetskega dramatika Valentina Katajeva.

I. delavsko kolesarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru bo priredilo v nedeljo, dne 7. aprila t. l. svoj otvoritveni izlet na Jarenino (postanek pri Al. Stiergerju). Odvoz ob pol 14. uri izpred društvenega lokalja na Tržaški c. 1. Člani, pridite polnoštevilno, gosti priiazno vabljeni. Zastavonaša s. J. Kocbek. — Odbor.

Celje

Nageljev dan nameravajo prirediti nekatere naše organizacije prihodnjo nedeljo, 7. t. m. Podrobnejše instrukcije bodo dobili zaupniki v petek, 5. t. m. zvečer v društvenih lokalih v Delavski zbornici, kamor naj se zglate.

Pešišlet na Ljubečno prirede celjski »Svoboda« prihodnjo nedeljo, 7. t. m., kjer predriči »Svoboda« Ljubečna dramat. igro in pevski koncert. Ker se udeleže izleta tudi celjski pevci, prijetnosti in zabave gotovo ne bo manjkalno. Vse sodruge in sodružice ter prijatelje našega pokreta vabimo, da se izlete udeleže in si na ta način privožijo par uric veselega razvedrila in družabne

zabave. Odhod ob pol eni uri opoldne izpred gostilne »Amerika«. Na veselo svidejne!

Kolesarski izlet v Vojnik se bo vršil

prihodnjo nedeljo, dne 7. t. m. **Odhod ob 8. uri zjutraj izpred gostilne »Amerika«** v Gaberju. Sodruge in sodružice, ki imajo kolesa, vabimo na to veselo turnejo.

Velike slike zaupniškega tečaja so že

izgotovljene in se dobe v Delavski zbornici. Slike so tako lepe, zato se požurite!

Poročilo o krasno uspelem okrožnem koncertu bomo radi pomanjkanja prostora priobčili prihodnjic.

Hrastnik

Hrastnik Volitve se bližajo, vsemogočniki tekmujejo med seboj, gre se jih pa samo za glasove. Pokazati hočejo, kdo zna bolj upiti in koliko je eden ali drugi napravil za delavstvo. Tako je pred kratkim tudi k nam v Hrastnik prišel nek gospod z aktovko, ki je izjavil, da pobira podpis za enega, ki je res najboljši delavski zastopnik in za katerega je potrebno, da damo tudi mi delavci iz Hrastnika svoje podpise. Vprašati pa hočejo gospoda. Ali res mislite, da delavstvo pri nas nič ne ve? Povemo pa tudi prizadetemu gospodu, da si ne sme misliti, če tudi so tukaj športaši, da imajo zato namesto glave žogo in da se pustijo brcati iz ene stranke v drugo. Mislimo, da se je gospod sam najbolje preprčil, kakšni smo delavci v Hrastniku, ker je videl, koliko podpisov je dobil pri nas. Ako se mu je pa posrečilo dobiti nekatere, jih pa tudi lahko ima, ker nam za take ni prav nič žal, so to samo odpadni marksizma. Zavedni delavci, kmetje in obrtniki pa bodo pokazali dne 5. maja, da bo (in je že) zmaga na naši strani! In zato naj živi lista zveze delovnega ljudstva z nosilcem s. Topalovićem. Delavec.

Trbovlje

Beda rudarjev in rudniški konzum

Nazorno sliko današnje bude nudijo prizori pred tukajšnjim rudniškim konzumom. Ako greš mimo, vidiš večkrat rudarske žene objokane zapuščati prodajalno. Zakaj neki jokajo? Zato, ker jim v rudniškem konzumu niso dali toliko živeža, kolikor so ga imele napisane v knjigi. Pa naj nihče ne misli, da je bilo napisane kaj takšnega, da bi se gospodje lahko bali, da bi delavski želodec tega ne prenesel! Za pet, osem ali za desetčlansko družino je bilo potrebno špeciere za okroglo Din 200.—. V zadnji plačilni periodi je bilo samo 7 delavnikov in je družinski oče-rudar prejel mezdni listek, na katerem je sicer stalo zapisano, da bi imel (po odtegljaju) prejeti Din 180 ali Din 200 do Din 240, a niti tega ni videl, tem manj še prejel, ker mu je bilo že v napret odtegnjeno za dolg v rudniškem konzumu. To je čudno delovno razmerje, da delavstvo niti svojega zasluga več ne sprejme, pač pa ta zaslужek kroži vedno v rokah podjetnika, v tem primeru T. P. D. Treba bo

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, storil takoj svojo dolžnost!

temu vprašanju posvetiti več pažnje. Ali o tem prihodnjič.

Za danes ugotavljamo samo to, da si v rudniškem konzumu predstavlja, da so dejaci in sladkor za delavstvo luksuz. Zato ravno ta dva važna hranilna predmeta silno radi črtajo. A zadnji čas so se še širile po Trbovljah govorice, da je ta in oni nastavljenec v rudniškem konzumu obolel na bolezni, na kateri boluje najnezavednejši rudar, in to je bolezni obrekovanje delavskih zaupnikov. Rudarji v Trbovljah se še dobro spominjajo nekaterih svoječasnih nastavljenec v rudniškem konzumu, ki so se v času vojne prav cinično obnašali napram gladujučim delavcem in delavskim ženam. Delavci in delavsko žene ne bi radi videli, da bi se kdajkoli samo temu slično ponovilo.

IZJAVA.

Podpisana **Kukavica Fani** se tem potom javno zahvalim gospodu Francu Pliberšku, načelniku II. rudarske skupine, da je velikodušno privolil v črtanje meni odmerjene 10dnevne zaporne kazni, ki je bila od sreskega sodišča Laško naložena, ker sem g. Franca Pliberška neosnovano kleveta.

Trbovlje, dne 31. marca 1935.

Kukavica Franja,

delavka v cementarni Trbovlje I.

Zagorje ob Savi

Kako se izrekajo zaupnice. »Kmetski list« z dne 27. marca t. l. je prinesel pod naslovom »Iz Zagorja ob Savi« poročilo o občnem zboru krajne organizacije I. N. S. za Loke-Izlake, v katerem se pojde slava in zaupnica bivšemu poslancu g. Mravljetu tudi v imenu tukajšnjega delavstva, katero da bo to svoje zaupanje potrdilo pri glasovanju dne 5. maja. Resnic na ljubo moramo povedati, da 15 zborovalcev in še od teh samo trije rudarji, nima nobene pravice izrekati komu zaupnico v imenu nenavzočih. Za koga pa bodo zagorski delavci dne 5.

Treba pa bo delavstvu premisliti, za koga bo glasovalo dne 5. maja, ali za tistega, ki današnji sistem zagovarja, ali za organizatorje nove človeške družbe. Zato glasujmo vsi za listo Zvezde delovnega ljudstva, katere zastopniki bodo delali na to, da se vsem zasigura primerna eksistence, za poslovo delo pošteno plačilo, da bomo mogli kupiti živilske potrebštine, katere leže nakupičene v skladisih.

Tržič

Ne vera, ne narodnost nista v nevarnosti, pač pa je v nevarnosti delavski razred. Človek čita današnje časopise naših krščansko-socialnih ljudi, se mu nekote vrene vprašanje: ali so ti ljudje že pobesneli ali šele bodo? Odkar se je pojavila lista zvezde delovnega ljudstva, so vsi krščansko-socialni listi polni sovraštva do nje. Po našem skromnem mnenju je temu vzrok samo zavist, ker nimajo krščanski socialisti lastne liste. Gospodje krščanski socialisti okrog »Slovenca«, »Delavske pravice« in »Gorenca«: Kdo je pa temu kriv, da vi ne morete postaviti lastne liste in se morate drugod ponujati za stolček? Ali mogoče tudi delavski sloji? Ali se spominjate, kdo je bil po 6. januarju 1929 do vase strani na vlad? Ali ste pozabili, da je vaš vodja vse to podpiral kar se danes godi in danes pa od same jeze besnite proti delavskemu sloju in njevi kandidatni listi, menda iz same krščanske ljubezni do bližnjega? Gospodje, ali se še spominjate, kakšno nasilje ste izvajali, ko ste imeli v Sloveniji vso oblast v rokah? Tukrat se je na nedolžne žrtve strelialo, kakor na zajce. Nedolžni ljudje so sedeli po ječah kakor najhujši hudoletci. Iz državne službe ste metali ljudi z večdesetletno službo na cesto, brez zakonite pokojnine! Takih vaših žrtev je še danes na cesti. In kaj ste delali v oblastni skupščini, ko ste imeli včino v njej? Ali se ničesar več ne spominjate? Vse vaše slepomislenje in strahovljanje vam danes ne pomaga ničesar. Besnите in divjate proti tistim, ki so to stanje zakrivili in ne proti nam. Tudi lahko in opravičeno besnite proti tistim, ki vas danes zopet izigravajo in vam ukazujejo volitno abstinenco. Oni sami so srečni in zadovoljni, kako bo pa delovno ljudstvo živel, jim je deveta brigga. Vaš voditelji nočelo, da bi se delavstvo, malo kmet in obrtnik združili, ker dobro vedo, da bi se potem to ljudstvo odvrnilo od njih. Da nimate pravega vodstva, namreč vodstva, kateremu bi bil blagor malega človeka pri srcu, je dokaj vaše divjanje in vaše blatenje na vse strani. Vi ste zaslepljeni po vaših voditeljih, vi delate ravno nasprotno temu kakor vas vera uči. Pri javnih službah božjih zavijate oči kakor da bi hoteli v čevljih v nebesa, ko pa stopite iz cerkve, ste pa po vašem obnašanju samemu Belcebu podobni. Če ste vi delavstvo ne pa sužnji velekapitalu, če ste vi kristiani kakor zatrjujete, ne pa sejalcii sovraštva, če ste vi zato, da se bednim pomaga, potem režeza ne tolčite s pestjo po glavi, ne pridigate abstinenco pri vaših volilcih, ampak dajte jim prost, da se dne 5. maja borijo za delavske pravice. Mi vam lahko čisto mimo povemo, da vas vaš velekapital, kakor tudi mednarodni ne bo rešil, če se ne združite z delavstvom, malim kmetom in obrtnikom, ampak boste postali še večji sužnji kakor ste že. Še vaši potomci vas bodo v grob preklinali, če boste izdali vaše sotrine s tem, da se boste borili dne 5. maja proti njim. Današnje volitve niso navadne volitve, ampak je boj med delavstvom in reakcijo in gorje delavstvu, če se ne bo zavedalo v pravem času in se pustilo od reakcije premagati. Kdor ne vidi, da je reakcija na pohodu, ta je s slepoto udarjen in z neumnostjo obdan. To gg. okrog »Slovenca«, »Delavske pravice« in »Gorenca« so suha dejstva, preko katerih nobeden pošten človek ne more iti. Ne vera in ne narodnost ni v nevarnosti, ampak delavski razred! Vam sotropinom, delavcem in malim kmetom in obrtnikom pa kljčemo: Ne pustite se od vaših sovražnikov s prijaznimi obrazi, pa naj si že bodo iz kateregakoli tabora, zapeljati in delovati proti lastnemu sotrinu, ampak složni vsi kot en mož 5. maja na volišču, za delavske, kmečke in obrtniške kandidate! V slogi je moč. — Proletare!

Zabukovca

Odborniki na posodo

Prinašamo spodaj navedeno izjavo s. Vočko Vinkota iz Zabukovce, iz katere je razvidno, kako gospodje okoli Narodno-strokovne zveze postavljajo odbornike. Ker jim manika lastnih članov in zato sposobnih ljudi, si ga kar izposodijo in sami vpišejo, ne glede na to, če se dotični s tem strinja. Javnost pa misli, kako veliki so.

IZJAVA

Podpisani izjavljam, da nisem bil nikoli član N. S. Z. V odbor se me je stavilo brez moje vednosti; jaz sem in ostalem član Z. R. J.

Zabukovca, 22. marca 1935.

Vočko Vinko, l. r.

KUPUJMO DOMAČE BLAGO! Oblčini predmeti pri Gogali na Jesenicah so delo domačega delavca, zatorej je izdelava tudi trpežna, blago dobro, cene zmerne in izbira vseh oblačil za deklice, dečke, dame in gospode vedno velika. Priporočata se krojaštvo in trgovina Ivan Gogala na Jesenicah.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nekaj besed na takozvano levico

Od takozvane levece se te dni, v zvezi s pripravami za skupščinske volitve 5. maja, slisijo razni ugovori in pomisliki proti formaciji in nastopu samostojne delavske kanclatne liste z nosilem s. dr. Topalovićem. Tej listi in njenemu nosilcu odrekajo ti levicari legitičnost zastopništva jugoslovanskega proletarijata, zoper se skuša žonglierati s psovki »komoraštva« in »socijalfašizma«, zoper se skuša zabiti klin med naše delavstvo in ga razdvojiti. V čegavem interesu?

Pač ne v interesu jugoslovanskega proletarijata, ki še nikdar ni tako krvavo potreboval složnosti ko danes.

Ali naj ostane delavstvo v tej državi vedno brez zastopstva in brez najmanjšega vpliva tam, kjer se mu deli pravica in krivica? Kajti do tia, kjer bi mogel vzeti sam vso oblast v svoje roke, je še zelo, zelo daleč. Ali naj se delavstvo vso to dolgo dobo, ki bo štela mogoče še več generacij, prostovoljno odpove vsakemu vplivu na upravo v državi, ali naj si za dolgo dobo nadene prostovoljno še hujši jarem na vrat, kakor ga že nosi? Nai proglaša vseposod abstinenco in samo na sebi izvrši heroični harakiri?

Maksima življenja je boj, ne resignacija.

Večina nasprotnikov z levece se izgublja v romantiki, ki je bila, realne sedanjosti pa neče videti. Pred leti so se oklepali gesla: »Čim slabše, tem bolje!« Ta deviza se je danes izkazala za napako. Položaj delavstva se je zadnja leta silno poslabšal, da slabši skoraj biti ne more. Ali se je pa radi tega revolucionarna zavest proletarijata dvignila? Naspratno! V čim slabšem ekonomskem položaju živi proletariat, tembolj je splašen, zbeganc, dezorientiran, tembolj je dostopen demagoškim frazam raznih fašizmov, tem manj revolucionarjem in odporni sile je v njem.

Z nastopom svetovne gospodarske krize nastopa tudi začetek krhanja proletarskih vrst, tudi levicarskih.

Hoteli smo imeti vse, pa smo izgubili vse. Začeti moramo zoper od kraja.

Priboriti si moramo zoper minimum svobode in z njo maksimum pravic,

ki jih v danih razmerah moremo doseči. Če pa bomo stali ob strani, nam se tega minima ne bo nihče dal.

Naših sil ne moremo primerjati s silo, ki tvori danes močan otok, krog katerega pa se vedno vihra morje reakcije, ki v njem tonemo tudi mi. V takem položaju nam mora biti dobrodošel tudi najslabši čolnici, s katerimi upamo nekoč doseči celino. Ce bi čakali, da pride kopno samo k nam, bi nas valov medtem že davno pogolnili.

Edino geslo, ki nanj levica prisega, je revolucion. Toda zadnja leta smo jih doživeli več. S kakšnim uspehom? Prepričati smo se moralni, da so taki poskusi v kolikor toliko normalizirani, mirni dobi obsojeni na neuspeh, ki vrže pokrete za desetletja nazaj. Revolucije so bile uspešne, kadar so bile izzvane po kaki elementarni, vsenarodni ka-

tastrofi, kakor je na primer vojna in kar je z njo v zvezi. O tem nam pričajo skoraj vse revolucije zadnjih stopetdesetih let, najbolj pa prevrati ob koncu svetovne vojne. Pri teh revolucijah ni sodeloval samo proletariat, ampak tudi velik del kmečkega prebivalstva in pa meščanstvo. Kdo bi bil danes toliko neumen in bi delal take račune? Zavedajmo se, da tvori delavstvo v naši državi samo 10 odstotkov prebivalstva. Pred seboj imamo široko polje, vse naše podeželje, ki ga moramo najprej obdelati, predno mislimo na kako žetev. Morda bo bližnja zgodovina ta razvoj pospešila, vendar ne smemo na to čakati krizemrok.

Možnost nam preostaja samo ena:

da se skušamo legalizirati in da na legalnih tleh skušamo doseči maksimum svoboščin,

ki so nam neobhodno potrebne za nadaljnjo borbo in

da istočasno obvarujemo proletarijat popolnega ekonomskega propada

in mu ohranimo dovolj živiljenjskih sil, da bo sploh sposoben za boj. Več zaenkrat ne moremo zahtevati. Nespatemo bi bilo, če bi se sedaj šli v kot kujat in bi tistim, ki bodo šli pred nami, za hrbtom osle kazali. Oni, ki se danes bore za legalnost, niso krivi, če so radikalni elementi kljub svojemu »programu« popolnoma brez moči. Zahtevamo demokracijo. Kdor bo pomagal uveljaviti jo, bo pomagal tudi sebi.

Nekdo se je obregnal tudi ob našo zahetno liste zvezde delovnega ljudstva, po priznanju sovjetske Rusije, češ, da je to samo demagogija, ki se je poslužuje za volitno agitacijo. Kakor je človek sam, tako sodi o svojih znancih. Dotičnik naj nam navede samo en dokaz, da smo bili v teh šestnajstih letih od prevrata sem, kdaj drugačni misli. Danes bolj kot kdaj prej pripovedujemo, da je sovjetska Rusija najmočnejši jez proti volitvom svetovne fašistične reakcije in najmočnejša opora za ohranitev evropskega ravnoevsja v svetovnem miru. Koder so imeli socijalni demokrati vvladah kak vpliv, so se vedno borili proti intervencijonistični politiki raznih držav napram sovjetski Rusiji. Primerjajte razmerje Anglike in Nemčije napram Rusiji odkar niso več socialistične stranke na krmilu. Mi se zavedamo položaja, ki ga Rusija zavzema v koncernu držav in kot pacifisti in demokrati želimo, da ga ohrani in utrdi. Današnja officialna ruska politika pa se kretata po potih, ki jih je socialna demokracija označila in po njih hodila, ko so levičarji zato zmerali kot izdajalko.

Te besede so napisane z željo, da bi nam bil v bodoče prihranjen žalosten razdor prejšnjih let, v katerem smo trtili sile, ki bi jih lahko koristneje uporabili. Dela je za vse dovolj. Zavrhajmo rokave in z združenimi močmi na boj za maksimum svobode, ki jo moremo doseči! Katoržno romantiko pa pustimo zaenkrat v romanih; z njo danes tudi Rusiji ne moremo dosti koristiti. Še manj pa jugoslovanskemu delovnemu ljudstvu.

Levičar.

Guštanj

Po končanem mezdnom gibanju v jeklarni

(Nadaljevanje.)

Predlogi za novo kolektivno pogodbo, ki jo je zoper izdelal SMRJ, so bili predmet javne razprave na velikem sestanku vsega delavstva in v navzočnosti zastopnikov narodne in krščanske strokovne organizacije. Vsi brez izjeme so se strinjali z osnutkom. Na shodu je bilo tudi zaključeno, da bodo delavci kot en mož stali za stavljennimi zahtevami. Čeck kakšnih osem dni pa se je predsednik nacionalcev pričel pritoževati, da je še po ovinkih izvedel, da se je pogodba odpovedala. Kaj je bilo na stvari?

Vseh sej, na katerih se je razpravljalo o odpovedi pogodbe, se je udeleževal zaupnik narodnih, ki je predsednika svoje organizacije tudi vedno obveščal, kakor je trdil. Da pa mož ni bilo na končnem zborovanju, kamor je bil vabljen, pa ni kriyala marksistov, ampak je kriv sam. Osem dni po prvi ataki je sledila druga. Prišel je gospodje z zahtovo, da hočejo biti udeleženi pri mezdni razpravi. Zaupniki pa so to zahtevali odklonili, stoeč na stališču: eno podjetje, ena organizacija, ena odgovornost. Narodnim se je reklo, da lahko kar sami prevzamejo vodstvo akcije, ako so pripravljeni nositi tudi odgovornost. Zato pa njihov zaupnik ni bil. Nekateri nacionalci so, videc solidaren nastop delavstva pod vodstvom svobodne strokovne organizacije, skušali prepričati ravnateljstvo, da prav za prav samo del delavstva hoče novo kolektivno pogodbo. Ko se je ta vest raznesla v tovarni, je delavstvo hotelo kar spontano pred ravnateljstvo, da da duška svojim zahtevam. Pri volitvah odbora je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Borovník Franc, tajnik Zupanc Franc, blagajnik Presen Luka; odborniki: Winkl Avgust, Hudopisk Jožef, Lešnik Rudolf; namestniki: Lešnik Rudolf,

vseh shodih polna usta oblijub in pa tudi zvezze z najmerodajnejšimi krogli, preskrbel dela? Ali tudi to hujskanje proti marksistom ni imelo uspeha. Zgodilo se je obratno, kar so gospodje zeleli in tako so se — vsa trojica — sami odzagli. Pripravljeni so krsto, da pokopljajo marksiste, sedaj pa so ostali pogrebni brez mrlja in hodijo okoli kakor sveti trije kralji, ki so repatico zgrešili. Prišel je marksistični pogrebni voziček, pa je zapeljal sanje in krona načijskih diktatorjev tja, kamor spada takrat: med staro šaro.

(Dalej prih.)

Mežica

Občni zbor podružnice »Svoboda« se je vršil v nedeljo, dne 24. marca. Predsednik s. Maurič je otvoril občni zbor in poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Tajniško poročilo je podal s. Lešnik, ker je bil s. Zupanc še službeno zadružen. Podružnica je prejela 74, odposlala pa 79 dopisov. Odborovih sej je bilo v preteklem letu 10 in dva članska sestanka. Pridelitev se je vršilo 6, in sicer: 4 gledališke predstave, ena vinska trgovatev ter pustna zabava, če dobiček je bil namenjen v prid brezposebnim. Blagajniško poročilo je podal s. Grauf. O reviziji računov sta poročala ss. Prosen in Dvornik in sta predlagala odvezo. O sprejemih pravil je podal kratko poročilo s. Zupanc, in sicer tako, kot je bilo to sklenjeno na zadnjem kongresu »Svobode« v Ljubljani. Člani so to poročilo vzelji na znanje. Pri volitvah odbora je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Borovník Franc, tajnik Zupanc Franc, blagajnik Presen Luka; odborniki: Winkl Avgust, Hudopisk Jožef, Lešnik Rudolf; namestniki: Lešnik Rudolf,

**Nabirajte
nove
naročnike!**

Trajno kodranje po najnižji ceni!

V brivskem salonu FRANJU MAUSER v Okrožnem uradu v Ljubljani so cene za trajno kodranje globoko znižane. Najvišja cena je Din 60.—. Zato vši v brivski salon v Okrožnem uradu, Mikloščeva cesta 20, kjer se izvršujejo vsa frizerska in brivska dela po najnižji ceni.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobli vsak član 4 lepe knjige.

Grauf Luka, Winkl Avgust, Rečnik Franc, Kocan Anton, Kasnik Ernst. — Za knjižnico se je predlagalo, da se naj v tekocem letu začasno zapre ter se tekom leta iz even-tuelnih dohodkov podružnice nabavi nove knjige in jo izpopolni. Vsled tega ni bil izvoljen knjižnica, ampak bo do delo prevzel odbor podružnice. Za revizijo računov sta bila izvoljena ss. Weidl Josip in Ladinig Andrej. Za pomočnega blagajnika za vas Mežica je bil izvoljen s. Hudopisk Jožef. Izvoljeni predsednik s. Borovník je zahvalil za izkazano zaupanje in apeiral na vse sodruge, da bi tudi v bodočem letu ostali hrabi bojevniki in zvesti naši »Svobodi« ter delati za njen proriv v povzdrogo. Predlagal je dalje, da se na Velikonočni pondeljek prirede izlet na Šumahov vrh (v slučaju slabega vremena, seveda, izlet odpade). Nato je govoril s. Eržen, čeprav izvajanja o pomenu izobraževalnega dela za proletarijat so navzoči burno pozdravili. Nato je zaigral mladi tamburaški zbor nekaj komadov in žel zasušeno pohvalo za svoja precizna izvajanja. Oglasil se je še k besedi s. Rauscher iz Črne, ki je v imenu črnske podružnice pozdravil občni zbor ter predlagal, da se za izlet na Šumahov vrh obvesti t